Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 18. oktobra 2017 *

„Predhodno odločanje – Socialna politika – Direktiva 76/207/EGS – Enako obravnavanje moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu – Diskriminacija na podlagi spola – Natečaj za vpis na policijsko akademijo države članice – Ureditev te države članice, s katero je za vse kandidate za pristop k temu natečaju določena zahteva minimalne telesne višine“

V zadevi C-409/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Symvoulio tis Epikrateias (državni svet, Grčija) z odločbo z dne 15. julija 2016, ki je na Sodišče prispela 22. julija 2016, v postopku

Ypourgos Esoterikon,

Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton

proti

Marii-Eleni Kalliri,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta (poročevalka), predsednica senata, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, S. Rodin in E. Regan, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za M.-E. Kalliri P. Aggelakis, odvetnik,

– za grško vlado K. Georgiadis, D. Katopodis in E. Zisi, agenti,

– za Evropsko komisijo M. Patakia in C. Valero, agentki,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: grščina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 76/207/EGS z dne 9. februarja 1976 o izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zvezi z dostopom do zaposlitve, poklicnega usposabljanja in napredovanja ter delovnih pogojev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 187), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2002/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 255), in Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL 2006, L 204, str. 23).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Ypourgos Esoterikon (minister za notranje zadeve, Grčija) in Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton (minister za šolstvo in verske skupnosti, Grčija) na eni in Mario-Eleni Kalliri na drugi strani glede tožbe za razglasitev ničnosti, ki jo je ta vložila zoper upravne akte, sprejete na podlagi nacionalne ureditve, s katero je za pristop kandidatov k natečaju za vpis na grško policijsko akademijo določena zahteva minimalne višine.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 1(1) Direktive 76/207 določa:

„Namen te direktive je uveljaviti načelo enakega obravnavanja moških in žensk v državah članicah v zvezi z njihovim dostopom do zaposlitve, vključno z napredovanjem, njihovim poklicnim izobraževanjem in njihovimi delovnimi pogoji ter glede socialne varnosti pod pogoji, navedenimi v odstavku 2. To načelo je v nadaljevanju opredeljeno kot ‚načelo enakega obravnavanja‘.“

4 Člen 2 te direktive določa:

„1. V določbah, ki sledijo, pomeni načelo enake obravnave, da ni nikakršne diskriminacije zaradi spola, niti neposredne niti posredne, zlasti ne zaradi sklicevanja na družinski status.

2. V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve:

– neposredna diskriminacija: kadar se ena oseba zaradi spola obravnava manj ugodno, kakor se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala oseba drugega spola v primerljivi situaciji;

– posredna diskriminacija: kadar bi bile zaradi navidezno nevtralnega predpisa, merila ali prakse osebe enega spola v posebej neugodnem položaju v primerjavi z osebami drugega spola, razen če ta predpis, merilo ali praksa objektivno temelji na zakonitem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna;

[…]“

5 Člen 3(1) navedene direktive določa:

„Uporaba načela enake obravnave pomeni, da v javnem ali zasebnem sektorju, vključno z javnimi organi, ni nikakršne neposredne ali posredne diskriminacije zaradi spola v zvezi s:

(a) pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve ali poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji za zaposlitev, ne glede na panogo dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem;

[…]“

Grško pravo

6 Člen 1(2)(a) zakona št. 2226/1994 o sprejemu, usposabljanju in izpopolnjevanju v šolah policijske akademije in v oddelku podčastnikov gasilske akademije (FEK A’ 122), kakor je bil spremenjen s členom 12(1) zakona št. 2713/1999 (FEK A’ 89) in nato s členom 20 zakona št. 3103/2003 (FEK A’ 23), določa, da se lahko na te akademije vpišejo moški in ženske. V skladu s to določbo so zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kandidati, in predizbirni preizkusi, ki jih morajo ti opraviti, enaki za oba spola.

7 Člen 2(1)(f) predsedniškega dekreta št. 4/1995 o vpisu na akademijo za policijske uradnike in policiste na podlagi sistema javnih natečajev (FEK A’ 1), kakor je bil spremenjen s členom 1(1) predsedniškega dekreta št. 90/2003 (FEK A’ 82), določa, da morajo civilni kandidati, moški in ženske, za vpis v šole policijske akademije za policijske uradnike in policiste sezuti v višino meriti najmanj 1,70 m.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 V skladu z določbami predsedniškega dekreta št. 4/1995, kakor so bile spremenjene z določbami predsedniškega dekreta št. 90/2003, je bil z odločbo načelnika grške policije razpisan natečaj za vpis na akademijo za policijske uradnike in policiste za akademsko leto 2007–2008.

9 V skladu z določbo II.6 tega razpisa natečaja so morali kandidati sezuti v višino meriti najmanj 1,70 m.

10 M.-E. Kalliri je vlogo za sodelovanje pri navedenem natečaju, ki ji je priložila potrebna dokazila, predložila policijski postaji v Vrachatiju (Grčija), ta pa ji je te dokumente vrnila, ker ni dosegala minimalne višine 1,70 m, ki se zahteva s členom 2(1)(f) predsedniškega dekreta št. 4/1995, kakor je bil spremenjen s členom 1(1) predsedniškega dekreta št. 90/2003, saj meri le 1,68 m.

11 Uprava na podlagi tega vračila s policijske postaje v Vrachatiju M.-E. Kalliri ni dovolila sodelovanja pri zadevnem natečaju.

12 M.-E. Kalliri je to zavrnitev izpodbijala pri Dioikitiko Efeteio Athinon (pritožbeno upravno sodišče v Atenah, Grčija), ki je tožbi ugodilo, saj je razsodilo, da je člen 2(1)(f) predsedniškega dekreta št. 4/1995, kakor je bil spremenjen s členom 1(1) predsedniškega dekreta št. 90/2003, v nasprotju z ustavnim načelom enakosti spolov, in njegove določbe razglasilo za nične.

13 Minister za notranje zadeve in minister za šolstvo in verske skupnosti sta zoper to odločbo Dioikitiko Efeteio Athinon (pritožbeno upravno sodišče v Atenah) vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču.

14 V teh okoliščinah je Symvoulio tis Epikrateias (državni svet, Grčija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je člen 1(1) predsedniškega dekreta št. 90/2003, s katerim je bil spremenjen člen 2(1) predsedniškega dekreta št. 4/1995 in v skladu s katerim morajo civilni kandidati natečaja za vpis v šole policijske akademije za policijske uradnike in policiste poleg izpolnjevanja drugih zahtev ‚v višino (moški in ženske) meriti najmanj 1,70 m', skladen z določbami direktiv 76/207, 2002/73 in 2006/54, s katerimi je prepovedana vsaka posredna diskriminacija na podlagi spola pri dostopu do zaposlitve, poklicnega usposabljanja in napredovanja ter delovnih pogojih v javnem sektorju (razen če tako dejansko različno obravnavanje izhaja iz objektivno utemeljenih razlogov, ki niso nikakor povezani z diskriminacijo na podlagi spola, ter ne presega tega, kar je primerno in potrebno za dosego cilja zadevnega ukrepa)?“

Vprašanje za predhodno odločanje

15 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba določbe direktiv 76/207 in 2006/54 razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, s katero je za pristop kandidatov k natečaju za vpis na policijsko akademijo te države članice določen pogoj minimalne višine 1,70 m ne glede na njihov spol.

16 Najprej je treba ugotoviti, ali spor o glavni stvari spada na področje uporabe teh določb.

17 V zvezi s tem je treba navesti, da se ta spor nanaša na upravne akte, izdane leta 2007, potem ko je M.-E. Kalliri vložila prijavo za pristop k natečaju za vpis na akademijo za policijske uradnike in policiste grške policije za akademsko leto 2007–2008.

18 V skladu s členom 33, prvi odstavek, Direktive 2006/54 se je rok za prenos te direktive iztekel 15. avgusta 2008.

19 Poleg tega je bila na podlagi člena 34(1) navedene direktive Direktiva 76/207 razveljavljena z učinkom od 15. avgusta 2009.

20 Zato se *ratione temporis* za dejansko stanje spora o glavni stvari ne uporabljajo določbe Direktive 2006/54, temveč določbe Direktive 76/207.

21 Člen 1(1) Direktive 76/207 določa, da je namen te direktive uveljaviti načelo enakega obravnavanja moških in žensk v državah članicah v zvezi z njihovim dostopom do zaposlitve, vključno z napredovanjem, in njihovim poklicnim izobraževanjem.

22 S členom 3(1)(a) navedene direktive je v javnem in zasebnem sektorju, vključno z javnimi organi, prepovedana vsakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi spola v zvezi s pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve ali poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji za zaposlitev.

23 Iz tega izhaja, da se Direktiva 76/207 uporablja za osebo, ki se želi zaposliti, tudi kar zadeva izbirna merila in pogoje za to zaposlitev (glej po analogiji sodbo z dne 28. julija 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, točka 34).

24 To velja za osebo, ki kot M.-E. Kalliri vloži prijavo za sodelovanje pri natečaju za vpis na policijsko akademijo države članice.

25 Ureditev iz postopka v glavni stvari pa z določbo, da osebe, ki merijo manj kot 1,70 m, ne morejo sodelovati pri natečaju za vpis na grško policijsko akademijo, vpliva na pogoje za zaposlitev teh delavcev in je zato treba šteti, da določa pravila glede pogojev za dostop do zaposlitve v javnem

sektorju v smislu člena 3(1)(a) Direktive 76/207 (glej po analogiji sodbi z dne 13. novembra 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, točka 30, in z dne 15. novembra 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, točka 25).

26 Iz tega izhaja, da spor, o katerem odloča predložitveno sodišče, spada na stvarno področje uporabe Direktive 76/207.

27 Zato je treba preveriti, ali ureditev iz postopka v glavni stvari povzroča diskriminacijo, ki je s to direktivo prepovedana.

28 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se s to ureditvijo osebe, ki vložijo prijavo za sodelovanje pri natečaju za vpis na policijsko akademijo, obravnavajo enako, ne glede na spol.

29 Navedena ureditev torej ne uvaja neposredne diskriminacije v smislu člena 2(2), prva alinea, Direktive 76/207.

30 Vendar lahko taka ureditev povzroča posredno diskriminacijo v smislu odstavka 2, druga alinea, navedenega člena.

31 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča gre za posredno diskriminacijo, če uporaba nacionalnega ukrepa, ki je sicer oblikovan nevtralno, dejansko postavlja v slabši položaj veliko več žensk kot moških (glej zlasti sodbi z dne 2. oktobra 1997, Kording, C-100/95, EU:C:1997:453, točka 16, in z dne 20. junija 2013, Riežniece, C-7/12, EU:C:2013:410, točka 39).

32 V obravnavani zadevi je že predložitveno sodišče v svoji odločbi ugotovilo, da je veliko več žensk kot moških nižjih od 1,70 m, zaradi česar naj bi bile te pri pristopu k natečaju za vpis na akademijo za policijske uradnike in policiste grške policije na podlagi te ureditve v znatno slabšem položaju kot moški. Iz tega izhaja, da ureditev iz postopka v glavni stvari povzroča posredno diskriminacijo.

33 Vendar je iz člena 2(2), druga alinea, Direktive 76/207 razvidno, da taka ureditev ne bi pomenila posredne diskriminacije, če bi bila objektivno utemeljena z zakonitim ciljem ter bi bila sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

34 Naloga nacionalnega sodišča je sicer, da preveri, ali taka utemeljitev obstaja, vendar je Sodišče, ki je bilo pozvano, naj nacionalnemu sodišču poda koristne odgovore, pristojno podati navodila, ki bi temu sodišču lahko omogočila, da razsodi o sporu (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 2005, Nikoloudi, C-196/02, EU:C:2005:141, točki 48 in 49).

35 Grška vlada v obravnavanem primeru trdi, da je cilj ureditve iz postopka v glavni stvari omogočiti učinkovito izpolnjevanje naloge grške policije in da so nekatere posebne telesne sposobnosti, kot je minimalna telesna višina, potreben in ustrezen pogoj za dosego tega cilja.

36 Opozoriti je treba, da je Sodišče že razsodilo, da je skrb za zagotovitev operativne usposobljenosti in dobrega delovanja policije zakonit cilj (glede člena 4(1) Direktive Sveta 2000/78 z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79), katere zgradba, določbe in cilj so v veliki meri primerljivi s tistimi iz Direktive 76/207, glej sodbi z dne 13. novembra 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, točka 44, in z dne 15. novembra 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, točka 38).

37 Vendar je treba preveriti, ali je zahteva minimalne telesne višine, kakršna je določena z ureditvijo iz postopka v glavni stvari, ustrezna za zagotavljanje uresničitve cilja, ki mu ta ureditev sledi, in ne presega tega, kar je potrebno za njegovo doseganje.

38 Čeprav lahko opravljanje nalog policije v zvezi z varovanjem oseb in premoženja, prijetjem in pridržanjem storilcev kaznivih dejanj ter preventivnim patruljiranjem zahteva uporabo fizične moči in s tem posebno fizično sposobnost, pa za nekatere naloge policije, kot na primer pomoč državljanom ali urejanje prometa, očitno ni potreben velik fizični napor (glej v tem smislu sodbo z dne 13. novembra 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, točki 39 in 40).

39 Poleg tega, tudi če bi bila za vse naloge, ki jih opravlja grška policija, potrebna posebna fizična sposobnost, ni očitno, da bi bila ta sposobnost nujno vezana na minimalno telesno višino in da je osebe, ki te višine ne dosegajo, naravno ne premorejo.

40 V teh okoliščinah je med drugim mogoče upoštevati to, da je grška ureditev do leta 2003 za pristop k natečaju za vpis na akademijo za policijske uradnike in policiste grške policije za moške in ženske določala različni minimalni višini, saj se je za slednje zahtevala minimalna višina 1,65 m, za moške pa 1,70 m.

41 Okoliščine, ki jih navaja M.-E. Kalliri, da se za grške oborožene sile, pristaniško policijo in obalno stražo zahtevata različni minimalni višini za moške in ženske ter da je za zadnje določena minimalna višina 1,60 m, so prav tako upoštevne.

42 Vsekakor bi bilo mogoče cilj, ki mu sledi ureditev iz postopka v glavni stvari, doseči z ukrepi, ki bi bili za ženske manj neugodni, kot je na primer predizbor kandidatov za natečaj za vpis na akademijo za policijske uradnike in policiste, ki bi temeljil na posebnih preizkusih, s katerimi bi se preverile njihove telesne sposobnosti.

43 Iz tega izhaja, da – s pridržkom potrebnih preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče – navedena ureditev ni utemeljena.

44 V teh okoliščinah je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba določbe Direktive 76/207 razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, s katero je za pristop kandidatov k natečaju za vpis na policijsko akademijo te države članice določen pogoj minimalne višine 1,70 m ne glede na njihov spol, ker se s to ureditvijo postavlja v manj ugoden položaj veliko večje število žensk kot moških ter ker navedena ureditev ni ustrezna in potrebna za uresničitev zakonitega cilja, ki mu sledi, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

45 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Določbe Direktive Sveta 76/207/EGS z dne 9. februarja 1976 o izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zvezi z dostopom do zaposlitve, poklicnega usposabljanja in napredovanja ter delovnih pogojev, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2002/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002, je treba razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, s katero je za pristop kandidatov k natečaju za vpis na policijsko akademijo te države članice določen pogoj minimalne višine 1,70 m ne glede na njihov spol, ker se s to ureditvijo postavlja v manj ugoden položaj veliko večje število žensk kot moških ter ker navedena ureditev ni ustrezna in potrebna za uresničitev zakonitega cilja, ki mu sledi, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Podpisi